

Λευκάδα

ΕΞΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΑΝΝΑ Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Η λεπτή σκόνη στροβιλιζόταν σαν σύννεφο λευκό πάνω από τον κακοτράχαλο χωματόδρομο. Στο ζεστό καλοκαιριάτικο μεσημέρι κάθε απόπειρα ν' ανοίξω τα παράθυρα του αυτοκινήτου αποδεικνύετο μάταιη. Ακόμα κι έτσι όμως η σκόνη εύρισκε τον τρόπο να εισχωρεί στο εσωτερικό. Ήταν τέλη της δεκαετίας του '70. Κατηφόριζα με πολλούς άλλους ομοιοπαθείς προς το **Πόρτο Κατσιί** και αναρωτιόμουν αν άξιζε τον κόπο όλο αυτό το... αλεύρωμα. Λίγα λεπτά αργότερα πήρα την απάντηση. Μερικές δεκάδες μέτρα κάτω από τα πόδια μου αποκαλύπτετο ο θαυματικότερος κολπίσκος, τα φωτεινότερα τυρκουάζ νερά και η συναρπαστικότερη γεωμορφολογικά ακτή που είχα αντικρίσει μέχρι τότε.

Στο διάβα του χρόνου ξεχάστηκαν πολλές λεπτομέρειες της Λευκάδας. Το Πόρτο Κατσιί ωστόσο διατήρησε την πρωτοκαθεδρία στις αναμνήσεις μου, πίνακας ζωγραφισμένος από τη Φύση με το ανεξίτηλο τυρκουάζ χρώμα του Ιονίου.

Όταν λοιπόν ο **Άρης Κατσιγιάννης** - συνδρομητής από τα πρώτα τεύχη του περιοδικού - μας προσκάλεσε στο νησί, η πρώτη εικόνα που σχηματίστηκε στη μνήμη μου ήταν ο θρυλικός όρμος, που κάποτε με είχε τόσο σαγηνέψει. Πολύ σύντομα θα διαπίσωνα, ότι η γοητεία της Λευκάδας δεν οφείλετο μόνον στο Πόρτο Κατσιί και στις άλλες περιώνυμες παραλίες αλλά και στην **αθέατη ενδοχώρα**, που παρέμενε στη σκιά των διασημοτήτων του νησιού.

▲▲▲ **Πόρτο Κατσίκι.** Η διασημότερη παραλία της Λευκάδας και μια από τις πιο φημισμένες της Μεσογείου. Αριστερά η απρόσιτη από την ξηρά βραχοσπηλιά.

Φρούνι. **Ο ΒΕΝΕΤΣΙΑΝΙΚΟΣ ΕΛΛΙΩΝΑΣ ΚΑΙ** **Η ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΟΥ ΑΗ-ΓΙΑΝΝΗ.**

Αν δεν είναι κανείς προοιδιασμένος, δύσκολα συνειδητοποιεί, ότι, από τη μια στιγμή στην άλλη, περνάει από την ηπειρωτική Ελλάδα σε νησί. Αυτή η "γεωγραφική μεταβολή" διαρκεί κάποια δευτερόλεπτα, όσα απαιτούνται για να διασχίσουμε τα 60 περίπου μέτρα της πλωτής γέφυρας πάνω από τον θαλάσσιο δίαυλο, που χωρίζει την ακτή της Αιτωλοακαρνανίας απ' την Λευκάδα. Είναι η συντομότερη και πιο

ανέξοδη μετάβαση σε Ελληνικό νησί, ένα αληθινό προνόμιο τόσο για τους Λευκαδίτες όσο και για τους πολυάριθμους επισκέπτες.

Θα απαιτείτο ένα ιδιαίτερο άρθρο για να περιγράψουμε τη γλυκύτατη ηρεμία της λιμνοθάλασσας, την επιβλητικότητα του Ενετικού Κάστρου της Αγίας Μαύρας και αμέσως μετά την γραφικότητα της Χώρας της Λευκάδας. Προς το παρόν λοιπόν περιοριζόμαστε σε μια φευγαλέα περιπλάνηση και συνεχίζουμε για δυο χιλιόμετρα δυτικά της Χώρας, στον οικισμό **Φρούνι**. Ένα δαιδαλώδες δίκτυο στενών δρομίσκων μας οδηγεί στο εσωτερικό. Ο θαλασσινός ορίζοντας σταδιακά εξαφανίζεται. Το γαλάζιο χρώμα των ακτών κρύβεται πίσω από πυκνά

▲▲▲ Απτόητος από τους αιώνες ο γέρικος Βενετσιάνικος ελαιώνας εξακολουθεί κάθε χρόνο να υποδέχεται τα χρώματα της Άνοιξης.

φυλλώματα με διαφορετικές αποχρώσεις πράσινου. Είναι οι πορτοκαλιές και λεμονιές κυρίως όμως τα αναρίθμητα ελαιόδεντρα, που επιβάλλονται με τις διαστάσεις και τον όγκο τους. Βρισκόμαστε στον περίφημο **"Βενετσιάνικο ελαιώνα"**. Παρατηρώ τα γέρικα ελαιόδεντρα, αυτούς τους **"Μαθουσάλες"** της Λευκαδίτικης γης, που πολλών η ηλικία ξεπερνάει τους έξι αιώνες. Είν' ένα αληθινό θαύμα της φύσης, παράδειγμα μοναδικό της πιο ακραίας, της πιο πεισματάρικης αντοχής στις κακουχίες του χρόνου. Από τη μια οι βασανισμένοι τους κορμοί, γεμάτοι κουφάλες και σχισμές, βαθιές ρυτίδες, σαν μέτωπο εκατοχρονίτη γέρου. Κι από την άλλη τα θαλερά καταπράσινα κλαδιά, που ορθώνονται από πάνω τους σαν κόμη αντίθεση νέου ανθρώπου. Φορτωμένα κάθε χρόνο με άνθη και καρπούς, αφηφούν και περιγελούν το χρόνο σαν να κατέχουν το ελιξήριο της αιώνιας νεότητας. Πόσες και πόσες γενιές ανθρώπων, Βενετσιάνοι, Τούρκοι, Έλληνες και

τόσοι άλλοι, είδαν το φως σ' αυτό τον τόπο, μεγάλωσαν και έφυγαν ενώ τα δέντρα τούτα παραμένουν.

Σήμερα στον ευρύτατο κάμπο με τον βενετσιάνικο ελαιώνα έχει αναπτυχθεί ένα ασφάλτινο οδικό δίκτυο, καθώς και ένας σημαντικός αριθμός καταλυμάτων για την εξυπηρέτηση των χιλιάδων επισκεπτών. Σ' ένα τέτοιο καταπράσινο περιβάλλον 4 στρεμμάτων λειτουργεί από το 1990 το συγκρότημα των 20 επιπλωμένων διαμερισμάτων **"ΑΛΕΞΑΡΙΑ"**, των αδελφών **Αλέξανδρου και Αριστομένη Κατσιγιάννη**. Ένας δροσερός μαϊστρος σείει ελαφρά τις κορυφές των δέντρων.

-Είναι ένας ευχάριστος σύντροφος που σπάνια μας εγκαταλείπει το καλοκαίρι, λέει ο Άρης. Εδώ βέβαια στο εσωτερικό η έντασή του μετριάζεται, στην παραλία του Αη-Γιάννη όμως πρέπει αυτή τη στιγμή να φυσάει δυνατά.

Στο ΒΔ άκρο του νησιού και σε απόσταση 700 μόλις μέτρων από το κατάλυμα διαγράφεται η

μεγάλη καμπύλη της παραλίας του **Αη-Γιάννη**. Είναι ένας κόλπος με υπέροχη αμμουδιά και πεντακάθαρα νερά που, ανάλογα με το βάθος τους, παίρνουν διάφορες αποχρώσεις του γαλάζιου. Ο κόλπος είναι απόλυτα εκτεθειμένος στο μαΐστρο, που την ώρα αυτή ξεπερνάει τα 5 μποφόρ. Αυτή τη φυσική ενέργεια του ανέμου εκ-μεταλλεύονται κάποιοι τολμηροί και επιδίδον-ται με επιδεξιότητα στο θεαματικό σπορ του "Kite surfing", έναν συνδυασμό σανίδας και αλεξί-πτωτου πλαγιάς. Εξαιτίας της φυσικής της ομορφιάς αλλά και της γειτνίασής της με τη Χώρα της Λευκάδας, η παραλία του Αη-Γιάννη είναι πολύ δημοφιλής και αξιοποιημένη τουριστικά.

Ο βασικός προσανατολισμός αυτού του άρθρου είναι η ανάδειξη της - λιγότερο γνωστής - ενδοχώρας του νησιού. Ωστόσο, δεν μπορούμε να μην περιπλανηθούμε για λίγο και σε μερικούς από τους πιο διάσημους οικισμούς και παραλίες της Λευκάδας. Ώσπου να πέσει

▼▼▼ Η πισίνα στο συγκρότημα Αλεξάρια για θερινές γαλήνιες στιγμές.

Τμήμα του οικισμού "Φρύνη" με τον περίφημο Βενετσιάνικο Ελαιώνα.

λοιπόν ο ήλιος συνεχίζουμε κατά μήκος της ΒΔ ακτογραμμής με κατεύθυνση προς **Αγ. Νικήτα**. Προηγουμένως περνάμε από το φημισμένο μοναστήρι της **Φανερωμένης**, που ιδρύθηκε στα μέσα του 17ου αιώνα και εξακολουθεί να θεωρείται από τους Λευκαδίτες ο σημαντικότερος τόπος προσκυνήματος.

Η διαδρομή παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Οι διαδοχικές λοφοπλαγιές και οι ήπιες χαραδρώσεις του εδάφους δημιουργούν ένα σύνθετο ανάγλυφο κατάφυτο με ελαιώνες, πεύκα και πάμπολλα κυπαρίσσια που εξέχουν χαρακτηριστικά με τις λεπτεπίλεπτες σιλουέτες τους. Καθώς ανηφορίζουμε η θέα προς την Χώρα της Λευκάδας και τον κάμπο γίνεται όλο

ΦΩΤ. ΣΠ. ΒΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
ΦΩΤ. ΠΟΜΠΕΥΚΑΔΑΣ

▲▲▲ Ο δυνατός μαϊστρος στις παραλίες της Λευκάδας προσφέρει μεγάλες δυνατότητες για ανάπτυξη θεαματικών θαλάσσιων σπορ.

Το παραδοσιακό ψαροχώρι του Αγ. Νικήτα είναι ένας δημοφιλέστατος προορισμός με εκπληκτικό φυσικό περιβάλλον και θαυμάσιες παραλίες. (Επάνω δεξιά)

▼▼▼ Τμήμα της θεαματικής παραλία του "Μύλου".

και πιο συναρπαστική. Περνάμε από τον οικισμό **Τσουκαλάδες** και χαμηλώνουμε προς το Ιόνιο. Οι ελαιώνες σταδιακά αντικαθίστανται από πευκοδάση. Μια απέραντη αμμουδιά αποκαλύπτεται στα μάτια μας. Είναι η εκπληκτική ακτή του Αγ. Νικήτα, τα πασίγνωστα "**Πευκούλια**", τόσο έρημη στα μέσα του Μάρτη αλλά και τόσο κοσμοβριθής και ζωντανή το καλοκαίρι. Στο τελείωμα της ακτής και στο

μυχό του κόλπου, πλάι στο ακρωτήριο του Αγ. Νικήτα, προβάλλει ο ομώνυμος οικισμός, από τα πιο φημισμένα και δημοφιλή παραθεριστικά κέντρα της Λευκάδας.

Στο ενδιάμεσο της παραθαλάσσιας διαδρομής προς τον Αγ. Νικήτα, ένας δρόμος ανηφορίζει απότομα αριστερά, συνδέοντας την ακτή με την ενδοχώρα. Το περασμένο καλοκαίρι είχαμε την εξαιρετική εμπειρία αυτής της διαδρομής, που μετά από 5 σχεδόν χιλιόμετρα αλλεπάλληλων στροφών κατά μήκος μιας πευκόφυτης χαράδρας, μας είχε οδηγήσει στον οικισμό "Ασπρογερακάτα" και στη συνέχεια στην ορεινή ζώνη του νησιού. Σήμερα ο δρόμος είναι κομμένος από μια τεράστια κατολίπηση.

Το παραδοσιακό ψαροχώρι του Αγ. Νικήτα με τα ουζερί και τα ταβερνάκια δίπλα στην ακτή, είναι σχεδόν έρημο αυτή την εποχή, σφύζει όμως από ζωή το καλοκαίρι. Πριν δύσει ο ήλιος, ανηφορίζουμε μετά τον οικισμό έναν απότομο χωματόδρομο προς τη "Μεγάλη Ράχη". Το θέαμα από εδώ είναι εκπληκτικό στην παραλία του "Μύλου" κάτω από τα πόδια μας και σ' όλη την απεραντοσύνη του Ιονίου.

ΛΕΥΚΑΔΑ

Καθώς πέφτει το σκοτάδι επιστρέφουμε στη Χώρα. Ο μαϊστρος έχει πια ηρεμήσει, τα νερά της λιμνοθάλασσας είναι ακίνητα. Είναι μια ώρα απίστευτα ρομαντική, που μας προσκαλεί για έναν μακρύ και γαλήνιο περίπατο.

ΜΕ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ ΤΑ ΟΡΕΙΝΑ

Ημέρα ξεκινάει μ' ένα πορτοκάλι που κόβω από το δέντρο. Δεν είναι πολύ γλυκό, δεν έχει ωριμάσει ακόμη. Είναι ωστόσο μια γεύση δροσερή και αυθεντική, νοτιομένη από την ολονύχτια δροσιά.

Διασχίζουμε το Φρόνι με νότια κατεύθυνση προς τον οικισμό **Απόλπαινα**. Ο βενετσιάνικος ελαιώνας είναι διακοσμημένος με τον πολύχρωμο τάπητα της φύσης, τα αναρίθμητα αγριολούλουδα της Άνοιξης. Σ' ένα παρακλάδι του χείμαρρου "**Βάρδα**" είναι σκυμμένη μια κυ-ρούλα. Είναι η **Σταμούλα Θεριανού** που πλένει τα "σκουτιά" της στην καθάρια ροή της ρεματιάς.

Με ξεναγό μας πάντα τον Άρη ανηφορίζουμε από τον χείμαρρο έναν δύσβατο χωματόδρομο, ακατάλληλο για συμβατικά αυτοκίνητα. Δεξιά μας εμφανίζεται ο γραφικός οικισμός της Απόλπαινας, χτισμένος αμφιθεατρικά ανάμεσα σε καταπράσινες πλαγιές.

Μετά από λίγο προβάλλει χαμηλά ένα τμήμα

Ο γραφικότατος οικισμός της Απόλπαινας, μέσα στη φύση και με ανοιχτή θέα στη θάλασσα.

▼▼▼ Πλύσιμο των "σκουτιών" όπως παλιά, στην καθάρια ροή της ρεματιάς.

▲▲▲ **Φαράγγι Μέλισσας.** Μικρό, επίπεδο γεφυράκι, αθέατο μέσα στα πλατάνια.

του "Φαραγγιού της Μέλισσας", μια εντυπωσιακή χαράδρωση, κατάφυτη κυρίως με κυπαρίσσια και πουρνάρια. Στα δεξιά του χωματόδρομου εντοπίζουμε ένα χορταριασμένο μονοπάτι, που κατηφορίζει στο φαράγγι. Είναι ένας εξαιρετικά ευχάριστος περίπατος με ήπιες κλίσεις, άφθονη βλάστηση και πολλά λουλούδια, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζουν μεγάλες μωβ ίριδες. Η αντικρινή πλαγιά του φαραγγιού είναι ένα πρανές με έντονη κλίση, κατάφυτο με ελαιώνες, αναβαθμίδες και πεζούλες με περίτεχνη ξερολιθιά για τη συγκράτηση του εδάφους.

Σ' ένα δλεπτο το μονοπάτι τερματίζει πάνω από την κοίτη του φαραγγιού. Το νερό κυλάει ορημικό και βουερό αλλά αθέατο σχεδόν ανάμεσα σε αδιαπέραστη ζούγκλα από πουρνάρια.

Το δύσβατο έδαφος και η άγρια βλάστηση καθιστούν αδύνατη τη διάσχιση του φαραγγιού σ' αυτή την περιοχή. Επιστρέφουμε στο αυτοκίνητο και με κατεύθυνση ΝΑ συνεχίζουμε τον

κακοτράχαλο χωματόδρομο ανάμεσα σε συνεχόμενους ελαιώνες. Σ' ένα 5λεπτο βγαίνουμε στο κεντρικό οδικό δίκτυο, που συνδέει τη Χώρα με το ορεινό τμήμα του νησιού. Ανηφορίζουμε με στροφές. Πίσω μας η Χώρα εμφανίζεται πανοραμικά μέσα στην αχλύ του πρωινού.

Σε λίγα λεπτά φτάνουμε σ' ένα ευρύτατο οροπέδιο με μέσο υψόμετρο 400 περίπου μέτρων. Βρισκόμαστε ήδη στην επικράτεια του Δήμου Σφακιωτών, που, σύμφωνα με την παράδοση, οφείλουν την ονομασία τους σε Σφακιανούς που εγκαταστάθηκαν εδώ τον 16ο ή 17ο αιώνα.

Ο πρώτος οικισμός που συναντάμε είναι το Σπανοχώρι, χτισμένο αμφιθεατρικά σε ωραίο λοφίσκο, με γραφικά πέτρινα σπίτια, ελαιόδεντρα, αμυγδαλιές και αμπελάκια. Αμέσως μετά ο επίπεδος δρόμος διασχίζει τα Λαζαράτα, έδρα του Δήμου Σφακιωτών. Στο Δημαρχείο μας καλωσορίζει ο Δήμαρχος Γιώργος Κούρτης,

που, αν και Κυριακή, εργάζεται στο γραφείο του. Εκπαιδευτικός και φυσιολάτρης ο Δήμαρχος, τίθεται αμέσως στη διάθεσή μας για μια μικρή περιήγηση στο Δήμο του.

Μια πινακίδα στον κεντρικό δρόμο μας δείχνει την κατεύθυνση προς το εκκλησιάκι του **Προφήτη Ηλία**. Κάποιοι διανύουν με αυτοκίνητο τα 800 μέτρα ως τον ναΐσκο, ενώ άλλοι προτιμούν το καλοσυντηρημένο μονοπάτι, που, μέσα από δάσος πουργαριών, καταλήγει στον Προφήτη Ηλία σ' ένα 20λεπτο. Χτισμένος με πέτρα σε υψόμετρο 470 μ. ο ναός έπαθε με-γάλες καταστροφές από φωτιά στα μέσα της δεκαετίας του '90. Οι εργασίες αποκατάστασης βρίσκονται ήδη σε φάση ολοκλήρωσης. Έξω από τον περίβολο ξεκινάει προς τα Α ένα ανηφορικό μονοπάτι, που σ' ένα 5λεπτο μας οδηγεί στην κορυφή του λοφίσκου, σε θαυμάσιο σημείο θέας προς την οροσειρά του Σκάρου, την Ακαρνανία και τη θάλασσα. Αμέσως μετά τον ανθένα το μονοπάτι κατηφορίζει δύσβατο ανάμεσα από πουργαρία και σε λίγα λεπτά καταλήγει στον σπηλαιώδη ναΐσκο του **Αγ. Στεφάνου**. Χτισμένο το 1950 με τούβλα, το

ναΐδιο δεν έχει καμιά αρχιτεκτονική αξία, είναι όμως ένα πραγματικό ερημητήριο με κορυφαία θέα σ' αυτόν τον αγριότοπο.

- Προτείνω μια σύντομη επίσκεψη γνωριμίας στο Φαράγγι της Μέλισσας, λέει ο Δήμαρχος.

Ξεκινάμε από το Δημαρχείο, περνάμε από τον όμορφο οικισμό του **Κάβαλλου** και συνεχίζουμε σε χωματόδρομο με Β κατεύθυνση. Είναι μια υπέροχη διαδρομή ανάμεσα σε κυπαρίσσια και ελαιώνες.

Σχεδόν 4 χλμ. μετά φτάνουμε στην περιοχή του φαραγγιού. Μας υποδέχεται αρχικά ένα πέτρινο γεφύρι με άνοιγμα 7 μέτρων, πλάτος 2,2, περίτεχνο τόξο και πολύ βαριά κατασκευή. Λίγο πιο κάτω ο Δήμαρχος μας υποδεικνύει ένα μικρότερο γεφυράκι πολύ όμορφο, με την αψίδα του σχεδόν εξαφανισμένη πίσω από κισσούς. 300 περίπου μέτρα πιο πέρα συναντάμε ακόμη ένα γεφυράκι με ερειπωμένο νερόμυλο. 3 λεπτά μετά η παρέλαση των νερόμυλων συνεχίζεται. Τη φορά αυτή το κτίσμα διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση με άριστη λιθοδομή και θολωτή σκεπή από λίθο. Στο δάπεδο εξακολουθεί να παραμένει μια μυλό-πετρα. Ολόγυρα το περιβάλλον είναι λουλουδιασμένο με μαργαρίτες και ανεμώνες. Λίγο πιο κάτω εμφανίζεται άλλος ένας μύλος και γεφυράκι με πλάτος 2 και άνοιγμα 3,5 μέτρων. Είναι εκπληκτικός ο αριθμός και η ομορφιά όλων αυτών των πετρόχτιστων μνημείων του παρελθόντος.

▼▼▼ Φαράγγι Μέλισσας.

Πλούσια ροή, παλιοί νερόμυλοι και ίριδες.

- Ήταν μια μοναδική περιοχή που έσφυζε από δραστηριότητα, αφού λειτουργούσαν συνολικά 10 νερόμυλοι, διευκρινίζει ο Δήμαρχος.

Φτάνουμε σ' ένα μικρό πλάτωμα πλάι στο ρέμα, απ' όπου αρχίζει το μονοπάτι του φαραγγιού. Εδώ βρίσκονται τα ερείπια ενός νερόμυλου, καθώς και ένα πέτρινο γεφύρι που συνδέει τις όχθες του ρέματος. Το φυσικό περιβάλλον είναι πανέμορφο με πλατάνια, κυπαρίσσια, γάβρους, πουρνάρια και άφθονα λουλούδια με κυρίαρχα τις ανεμώνες και τις ίριδες. Βαδίζουμε πλάι στο ρέμα της **Απεταστής** με τη διάφανη ροή. Σ' ένα τριέλπτο περνάμε κάτω από ένα γεφυράκι, που έχει την πρωτοτυπία, ότι δεν είναι τοξωτό αλλά επίπεδο. Η πέτρινη κατασκευή του είναι ισχυρότατη. Με πλάτος 1,30 και μήκος 2,50 μέτρα είναι ένα από τα μικρότερα γεφυράκια. Αμέσως μετά συναντάμε την πλούσια ροή του ρέματος της Μέλισσας.

Παίρνουμε για λίγο το παλιό μονοπάτι, που σε κάποια σημεία διασώζει το καλντερίμι. Μετά την πολύχρονη αχρησία το μονοπάτι έχει κλείσει και έχει υφιστάσει φθορές από κατολι-

θήσεις. Ανοίγουμε δρόμο ανάμεσα στα πουρνάρια, η βλάστηση γύρω μας είναι τόσο πυκνή, που, παρά τον λαμπρό ήλιο της ημέρας, ξαφνικά μας τυλίγει μισοσκοτάδο.

- Αυτή είναι η **αθέατη Λευκάδα**, που δεν περιγράφεται από κανέναν τουριστικό οδηγό, μου λέει ο Δήμαρχος. Φιλοδοξία όμως της Δημοτικής αρχής είναι, μέχρι το 2006, να διανοίξει το μονοπάτι σε μήκος τουλάχιστον 2 χλμ. μέσα στο Φαράγγι της Μέλισσας. Πιστεύουμε, πως θα είναι μια πολύτιμη περιπατητική πρόταση προς τους φυσιολάτρες επισκέπτες μας.

Στον Κάβαλλο ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Με πολλά και παλιά πέτρινα σπίτια ο Κάβαλλος είναι χωριό παραδοσιακό από τα γραφικότερα του Δήμου Σφακιωτών.

Για τους γτόπιους όμως αλλά και για τους ενημερωμένους επισκέπτες ο Κάβαλλος δεν είναι δημοφιλής μόνον για την αρχιτεκτονική του αλλά και για τα γαστρονομικά μεσημεριανά

▲▲▲ Δήμος Σφακιωτών.

Γραφικές ανθρώπινες στιγμές από τον Δήμο.

Ο κυρ-Βαγγέλης στην υπαίθρια ψησταριά του στον Κάβαλλο. (δεξιά σελίδα)

Ένα τμήμα από το εκπληκτικό Λαογραφικό Μουσείο του Κάβαλλου. (δεξιά σελίδα)

δρώμενα των Κυριακών.

-Αξίζει να πεταχτούμε ως εκεί, αν κι έχουμε αργήσει λίγο, προτείνει ο Δήμαρχος.

Αφήνουμε τα αυτοκίνητα στο κέντρο του χωριού και μετά από μερικές δεκάδες μέτρα μας τυλίγει μια γαργαλιστική μυρωδιά ψημένου κρέατος. Σε μισό λεπτό αποκαλύπτεται η πηγή διέγερσης της όσφρησης. Είναι μια υπαίθρια ψησταριά με κάρβουνα, που πάνω τους σιγογυρίζουν δυο μικρές σούβλες με ό,τι έχει απομεί-

νει απ' αυτά που κάποτε ήταν κοντοσουβλί και σπληνάντερο. Ένας ηλικιωμένος άντρας στέκεται όρθιος πλάι στην ψησταριά.

-Αργησες Δήμαρχε, εσύ και η παρέα σου, λέει, καθώς πλησιάζουμε. Ίσα που προλαβαίνετε να πάρετε μρωδιά.

Κοντά στα 80 του ο **κυρ-Βαγγέλης** είναι χασάπης τρίτης γενιάς, μιας παράδοσης που ξεκίνησε από τον παππού του και έχει επεκταθεί στον γιο του **Πανταζή** και στον εγγονό του. Όταν συνταξιοδοτήθηκε σκέφτηκε να μην ξεκόψει από το επάγγελμα. Έστησε λοιπόν μια υπαίθρια ψησταριά δίπλα στο καφενείο του **Στάθη** και τα τελευταία πεντέξι χρόνια ψήνει τα πρωινά των Κυριακών κοκορέτσι, κοντοσουβλί και σπληνάντερο. Ό,τι καιρό κι αν κάνει, κρύο, χιονιά ή βροχή, δεν παύει η ψησταριά του κυρ-Βαγγέλη να τικνίζει την ατμόσφαιρα και να συγκεντρώνει πλήθος μερακλήδων στο καφενείο του Στάθη. Αυτός από την πλευρά του είναι γνήσιος μαγαζάτορας. Φωνακλάς, χωρατατζής και, κατά περίπτωση, αθυρόστομος, πηγαινοέρχεται διαρκώς ανάμεσα

υπάρχει τρόπος να αντικατασταθούν. Συνεχίζουμε λοιπόν το ντόπιο κοκκινέλι ξεροσφύρι. Όρθιος λίγο πιο πέρα ο Στάθης μας παραμονεύει. Πριν προλάβει να φτάσει στη μέση το ποτήρι σπεύδει με την νταμιτζάνα και μας το ξε-χειλίζει.

Η ώρα περνάει πολύ ευχάριστα, πρέπει όμως να συνεχίσουμε την περιοδεία μας. Διασχίζουμε τον Κάβαλλο και φτάνουμε στο ΒΔ άκρο του χωριού. Εδώ, σε μια θαυμάσια τοποθεσία, βρίσκεται το παλιό Δημοτικό Σχολείο, που έπαψε να λειτουργεί στα μέσα της δεκαετίας του '70. Ωστόσο, από το Σεπτέμβριο του 2004, το έρημο κτίριο ξαναζει, αφού στην τεράστια αίθυσά του στεγάζει το **Λαογραφικό Μουσείο** του χωριού. Ο πλούτος των εκθεμάτων είναι εντυπωσιακός και η διάταξή τους άριστη. Αναμφίβολα είναι ένα από τα ωραιότερα περιφερειακά λαογραφικά μουσεία, που έχουμε ως τώρα αντικρίσει. Οφείλεται κυρίως στην προσωπική συμμετοχή του **Ανδρέα Λάζαρη** και του **Χρήστου Κατωπόδη** ή **Ζαχαίου**, με την αμέριστη συμπαράσταση του Δήμου Σφα-

στους θαμώνες με πειράγματα και αστεία, που δεν παρεξηγούνται από κανέναν.

Πού και πού ακούγονται κάποια περίεργα πα-ρατσούκλια.

-Καθένας εδώ έχει το παρατσούκλι του, μου ψιθυρίζει ο Δήμαρχος. Είναι ο μοναδικός ασφαλής τρόπος για να προσδιορίσεις κάποιου την ταυτότητα.

Τα καλούδια του κυρ-Βαγγέλη είναι υπέροχα. Δυστυχώς εξαφανίζονται αστραπιαία και δεν

κιωτών.

Στο Μουσείο περιλαμβάνονται αναπαραστάσεις χώρων παραδοσιακού Λευκαδίτικου σπιτιού. Εκτίθεται μια πληρέστατη συλλογή εργαλείων παραδοσιακών επαγγελμάτων, όπως του γεωργού, του τσαγκάρη, του σιδερά, του χαλκωματά, του ξυλουργού, του κτίστη, του κουρέα, του πεταλωτή και τόσων άλλων επαγγελμάτων που έχουν πια χαθεί. Υπάρχει επίσης τμήμα με υφαντά καθώς και μια συλλογή

▲▲▲ Εντυπωσιακή άποψη τμήματος του Δήμου Σφακιωτών, με όλα τα χαρακτηριστικά της Λευκαδίτικης ενδοχώρας.

βιβλίων από Λευκαδίτες συγγραφείς.

Οι μνήμες μας επανέρχονται ζωνχές καθώς περνάμε μπροστά από τα "εργαλεία" του μαθητή, κοντυλοφόρο, πλάκα, κοντύλι, πηλίκια, το μπρούντζινο κουδούνι του επιστάτη, τετράδια και παλιές σχολικές φωτογραφίες. Σ' ένα σημείο τραβάει την προσοχή μου ένα ταπεινό βιβλιαράκι με κιτρινωμένα φύλλα, πολύ παλιό αλλά απροσδιόριστης ηλικίας. Έχει εκδοθεί στην Αθήνα από κάποιους εκπαιδευτικούς με τίτλο: **"Το κλειδί της επιτυχίας σας στο Γυμνάσιο"**. Κάνω να το ξεφυλλίσω αλλά τα φύλλα είναι άκοπα! Προφανώς δεν θεωρήθηκε ιδιαίτερα ελκυστικό το περιεχόμενό του είτε από τους συγχρόνους του είτε από τους μεταγενέστερους. Σκληρή μοίρα για ένα βιβλίο που έχει καταδικαστεί να γερνάει αγέγγιχτο!

Ακόμη πιο ορεινά.

ΑΓ. ΗΛΙΑΣ, ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΑΓ. ΔΟΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΒΟΛΤΟΙ

Από τον Κάβαλλο συνεχίζουμε νότια προς την ενδοχώρα του νησιού. Ο δρόμος διασχίζει τα **Ασπρογερακάτα** με τον υπεραιωνόβιο πλάτανο και το παλιό πηγάδι, που διατηρεί το λαξευτό πέτρινο στόμιο με διάμετρο που ξεπερνάει το ένα μέτρο. Το εσωτερικό του είναι πετρόχτιστο και στο βάθος λαμπυρίζει το νερό. Από τα Ασπρογερακάτα ξεκινάει η υπέροχη αυτή διαδρομή προς τα Πευκούλια και τον Αγ. Νικήτα, που δυστυχώς έχει αποκοπεί από τις πρόσφατες κατολισθήσεις.

Περνάμε από τους **Πηγαδησάνους** και συνεχίζουμε προς **Καρνά**, το κεφαλοχώρι της ορεινής Λευκάδας και έδρα του ομώνυμου Δήμου. Πριν

από την είσοδό μας στο χωριό ανηφορίζουμε δεξιά προς την "**Αεροπορική Βάση**" του νησιού. Με αλλεπάλληλες στροφές κερδίζουμε διαρκώς υψόμετρο. Η θέα γίνεται όλο και πιο εντυπωσιακή τόσο προς την κάτοψη της Καρυάς όσο και στον ευρύτατο ορίζοντα.

Ένα από τα χαρακτηριστικότερα μορφολογικά στοιχεία της περιοχής είναι οι πολυάριθμες αναβαθμίδες με τις καλοφτιαγμένες πεζούλες στις πλαγιές. Στις περισσότερες υπάρχουν φυτεμένα αμπελάκια ακόμη και σε χωραφάκια λιλιπούτεια. Ο **Π. Κοντομίχης** στο βιβλίο του "**Τα Γεωργικά της Λευκάδος**" αναφέρει, ότι "*ο Λευκαδίτης είναι καλός και ακούραστος καλλιερητής. Μα ποτέ η έκταση γης που του ανήκε, δεν ήταν αρκετή. Ήταν πάντα κακοτράχαλη και περιορισμένη. Εντούτοις η ανάγκη να επιβιώσει τού δινε τη δύναμη της επιμονής, έτσι που μετέβαλλε τα βραχερά και αφιλόξενα πλάγια σε ομορφοδουλεμένα κτήματα. Για να συγκρατεί το χώμα στα κατηφορικά εδάφη που παρασέρνονταν απ' τις πολλές βροχές εφάρμοσε το σύστημα των "λιθιών". Ύψωνε δηλαδή με πέτρες που έβγαζε από το ίδιο του το κτήμα μονούς*

ξε-ρότοιχους, που βάσταγαν τα χώματα και ίσιω-ναν τον τόπο κλιμακωτά. Έτσι δημιουργούνταν οι άλλοτε πλατειές και άλλοτε στενότερες "σκά-λες", που έδιναν στο κτήμα οριζόντιες επιφάνειες".

Ανηφορίζουμε συνεχώς. Φτάνουμε σ' ένα μι-κρό, γραφικότατο οροπέδιο σε υψόμετρο 900 μέτρων. Κάποιοι άνθρωποι περιποιούνται τα αμπελάκια τους. Λίγο πιο πάνω απλώνεται άλ-λο ένα, εκτεταμένο οροπέδιο. Εδώ η γραφικό-τητα εξαφανίζεται. Η γη είναι παντού ανα-σκαμμένη από εκτεταμένες αμμιοληψές. Ακόμη και σ' αυτό το σεληνιακό τοπίο όμως, σε υψό-μετρο 900 μέτρων, υπάρχουν κάποιες πλαγιές με αναβαθμίδες και αμπελάκια. Είναι πιθα-νότατα ο ορεινότερος αμπελώνας της Ελλάδας.

Ένας στενός, πρόσφατος ασφαλόδρομος μας οδηγεί σε 3 λεπτά στην κορυφή του λόφου του **Αγίου Ηλία**, σε υψόμετρο 1100 περίπου μέτρων. Ο τρούλος του εξωκκλησιού είναι βαμμένος μπλε, στο χρώμα του ουρανού. Το εσωτερικό είναι λιτότατο. Διατηρείται το αυθεντικό πλα-κόστρωτο δάπεδο αλλά η ακαταστασία και τα

▼▼▼ Φράχτες με ξερολιθιές, πεζούλες, μικρά χωραφάκια με αμπέλια, καλλιέργειες επιμελημένες. Εικόνες της ορεινής Λευκάδας απόλυτα χαρακτηριστικές.

▲▲▲ Βόλτος και αλώνι, τα κύρια μορφολογικά χαρακτηριστικά του οροπεδίου του Αγ. Δονάτου στην ορεινή χώρα της Λευκάδας.

σκουπίδια φανερώνουν εγκατάλειψη. Αυτό όμως που παραμένει ανεπηρέαστο από τις πράξεις των ανθρώπων είναι η θέα από το εξωκλήσι, που είναι πραγματικά αεροπορική προς κάθε σημείο του ορίζοντα.

Όσο η περιοχή δεν μας έχει αποκαλύψει ακόμη όλες τις ιδιαιτερότητές της. Επιστρέφοντας από τον Αγ. Ηλία συνεχίζουμε με νότια κατεύθυνση. Δύο χιλιόμετρα μετά, σε μέσο υψόμετρο 950 περίπου μέτρων, αποκαλύπτεται το φημισμένο οροπέδιο του **Αγ. Δονάτου**, μοναδικό σ' όλη την Ελλάδα για τα αναρίθμητα πέτρινα καλυβάκια που είναι κατάσπαρτα παντού. Σύμφωνα τον Κοντομήχη, πρόκειται για θο-λωτές πέτρινες κατασκευές, που εσωτερικά έχουν το σχήμα του φούρνου, στον τύπο του ασβεστο-κάμινου. Η ονομασία τους είναι "**βόλτοι**" ή "**βόλτα**", γιατί κατασκευάζονταν με κλειδωτές πέτρες όπως τα βόλτα, δηλαδή οι καμάρες. Οι τοίχοι τους είναι χοντροί, από 60 εκατοστά έως 1 μέτρο. Όσο προχωρούν προς τα πάνω γέρνουν προς τα μέσα θολωτά, όπως ο φούρνος, ώσπου στην κορυφή κλειδώνουν γεφυρωτά. Η συνηθισμένη διάσταση ενός

βόλτου είναι κατά μέσο όρο 3 X 3 μέτρα. Υπάρχουν τρεις τύποι βόλτων: οι **μονοθάλαμοι** ή **απλοί**, οι **δίδυμοι** και οι **τρίδυμοι**. Οι μονοθάλαμοι ανήκαν στις φτωχότερες οικογένειες.

Στους εσωτερικούς τοίχους υπήρχαν μικροεσοχές και κουφώματα, που έπαιζαν το ρόλο ντουλαπιών. Σε κάθε βόλτο υπήρχαν γεωργικά εργαλεία, κουζινικά και τρόφιμα. Στους δίδυμους και τρίδυμους βόλτους υπήρχε άνεση χώρου για τη στέγαση του καλλιεργητή, των βο-διών και της τροφής τους.

Η κατασκευή των λίθινων αυτών καλυβών είναι πολύ ανθεκτική και ανατίθετο σε ειδικούς τεχνίτες. Οι παλαιότεροι βόλτοι πλησιάζουν τα 200 χρόνια και έχουν παραμείνει άθικτοι από τους σεισμούς, ενώ οι πρώτοι πρέπει να εμφανίστηκαν ήδη από τον 17ο αιώνα, στα χρόνια της Ενετοκρατίας.

Σήμερα οι βόλτοι που παραμένουν όρθιοι πρέπει να ξεπερνούν τους 150.

Το οροπέδιο του Αγ. Δονάτου και οι βόλτοι ανήκουν στο κοντινό ορεινό χωριό της **Εγκλουβής**. Οι κύριες καλλιέργειες ήταν - και εξακο-

λουθούν σε μικρότερη κλίμακα να είναι - τα δημητριακά, τα αμπέλια και κυρίως οι **φακές** που για την ποιότητά τους έγιναν ονομαστές και περιζήτητες. Οι καλλιέργειες αυτές δικαιολογούν την ύπαρξη τόσοσων πολλών αλωνιών, αφού σε κάθε συγκρότημα βόλτων αντιστοιχεί και ένα αλώνι. Σε καμιά περιοχή της Ελλάδας δεν είναι συγκεντρωμένα τόσα αλώνια. Η διάμετρός τους είναι 8-10 μέτρα και κάποια είναι στρωμένα με τσιμέντο. Εντοπίζουμε όμως και ένα μεγαλύτερο, που η διάμετρός του φτάνει τα 12 μέτρα! Βρίσκεται πλάι στο εκκλησάκι του **Αγ. Δονάτου**. Παλιά ο ναός ήταν αφιερωμένος στον Αγ. Δομέτιο, όταν όμως το 1980 τον ανακαίνισαν οι ντόπιοι, τον αφιέρωσαν στη μνήμη του Αγ. Δονάτου, Επισκόπου Λευκάδας το 284 μ.Χ. Μπροστά στο εκκλησάκι εκτείνεται ένας μεγάλος, πλακόστρωτος χώρος με 9 πηγάδια που όλα έχουν νερό, ενώ 3 απ' αυτά διατηρούν το παλιό τους στόμιο από βαριά πελεκητή πέτρα. Σ' αυτό τον χώρο γίνεται κάθε χρόνο στις **6 Αυγούστου** μεγάλο πανηγύρι με την περίφημη **Γιορτή της Φακής**, με άφθονο ντόπιο κρασί, φακές και άλλα παραδοσιακά εδέσματα. Περιδιαβαίνουμε για ώρα πολλή ανάμεσα στις ξερολιθιές και τα αλώνια σ' αυτό το απερίγραπτα γραφικό τοπίο της ορεινής Λευκάδας.

Ύστερα, πάντα με νότια κατεύθυνση, συνεχίζουμε την περιήγησή μας. Ένας αγρότης από την Εγκλουβή με το γαϊδουράκι του καλλιεργεί ένα μικρό χωραφάκι με φακές. Ξερολιθιές, γεωμετρικά σχήματα, γη με χρώμα που ποικίλλει στους τόνους του καφέ. Ανηφορίζουμε συνεχώς. Άγονες πλαγιές, κατάσπαρτες με ασβεστολιθικές πέτρες και θάμνους. Ενδιάμεσα όμως και μικροσκοπικές καλλιεργημένες εκτάσεις ανάμεσα στις πεζούλες. Εγκαταλείπουμε τα όρια του Δήμου Καρυάς, βρισκόμαστε μπροστά στην πινακίδα του **Δήμου Απολλωνίων**, του μεγαλύτερου σε έκταση Δήμου της Λευκάδας. Μαϊστρος δυνατός. Αυχένος και υψόμετρο 970 μέτρων. Ασφαλτος με καλό οδόστρωμα, που οριοθετείται με φαρδιές κί-τρινες λωρίδες, για προστασία από τις ομίχλες που φέρνει ο μαϊστρος από τα βάθη του Ιονίου. Τραχύτατο έδαφος παντού.

8,5 χλμ. μετά τον Αγ. Δονάτο ο δρόμος τεματίζεται κάτω ακριβώς από τον πύργο του ΟΤΕ. Βρισκόμαστε ήδη στο κέντρο του νησιού, στην κορυφή **“Μνημάτι”**, που με υψόμετρο 1157 μ., είναι η δεύτερη σε ύψος της Λευκάδας. Η θέα είναι και από εδώ εκπληκτική. Χαμηλά στα νότια απλώνεται ο ευρύτατος κόλπος της **Βασιλικής**, ενώ πιο πίσω ακόμη διαγράφεται η

ραχοκοκκαλιά του ακρωτηρίου "Λευκάτα", του νοτιότερου σημείου του νησιού. Παρά τον ήλιο η ψύχρα είναι αισθητή.

Επιστρέφοντας στο οροπέδιο του Αγ. Δονάτου, και λίγο πριν από την εκκλησία, στρίβουμε απότομα αριστερά σε χωματόδρομο, που, με λίγη καλή θέληση, είναι βατός και από συμβατικά αυτοκίνητα. Πέντε χιλιόμετρα μετά φτάνουμε στα **Χορτάτα** και στο κεντρικό οδικό δίκτυο της δυτικής ακτογραμμής. Μετά από τις ξερολιθιές και τα γήινα χρώματα στα ορεινά, ξαναβρίσκουμε απέναντί μας τη γαλάζια απεραντοσύνη του Ιονίου. Συνεχίζουμε νότια, περνάμε από τον μικρό οικισμό **Κομηλιό** και καταλήγουμε για μια μικρή στάση στην ταβέρνα "**Πανόραμα**" στο **Αθάκι**. Το ταβερνάκι αποτελεί ένα φοβερό μπαλκόνι στο Ιόνιο και δικαιώνει απόλυτα την ονομασία του. Λιτό τσιπουράκι με παραδοσιακούς ντόπιους μεζέδες, καφεδάκι και αμέσως μετά κατηφορίζουμε προς την παραλία του **Γιαλού**. Διασχίζουμε ελαιώνα με δέντρα μεγάλης ηλικίας, στο έδαφος του οποίου οργιάζει η Άνοιξη. Δρόμος στενός, με έντονες κλίσεις και αμέτρητες στροφές, έδαφος σαθρό, τοποθεσία με την ονομασία "**Κρεμάσματα**". Δύο πέδιδικες μπροστά μας διασχίζουν το οδόστρωμα με βιαστικά βηματάκια και χάνονται στους θάμνους.

Η παραλία Γιαλός εκτείνεται αχανής, με χοντρή άμμο και βαθειά τυρκουάζ νερά. Δεν κινδυνεύει με συνωστισμό όσο αριθμό επισκεπτών κι αν φιλοξενήσει το καλοκαίρι. Βόρεια στ' ανοιχτά αναδύεται από το πέλαγος η μικρή βραχονησίδα **Σέσουλα**.

Ψηλά και πάλι στο Αθάκι και συνεχίζουμε. Ο νότος μας τραβάει σαν μαγνήτης. Αυτό είναι απόλυτα φυσικό, αν σκεφτεί κανείς, ότι σ' αυτή την επιμήκη ακτογραμμή φωλιάζει το θρυλικό "**Πόρτο Κατσίκι**", ενώ στο τέρμα δεσπόζει ο φάρος και η άγρια ομορφιά του ακρωτηρίου Λευκάτα. 7 περίπου χλμ. μετά το Αθάκι ο δρόμος διχάζεται. Δεξιά οδηγεί προς το Πόρτο Κατσίκι ενώ αριστερά προς το Ακρωτήρι. Εδώ βρίσκεται το αναψυκτήριο και η ταβέρνα "ΟΑΣΙΣ", ίσως ο κορυφαίος εξώστης της διαδρομής, αφού κάτω χαμηλά εκτείνεται η απέραντη και απίστευτης ομορφιάς παραλία των **Εγκρεμών**, μια εκπληκτική λωρίδα αμμουδιάς ανάμεσα στο καταπράσινο των πεύκων και στο τυρκουάζ του Ιονίου.

Κατηφορίζουμε προς το Πόρτο Κατσίκι με ασφαλοστρωμένο δρόμο πια, που σε τίποτα

▲▲▲ Σχεδόν στα 90 της η κυρούλα από την Εγκλουβή εξακολουθεί να περιποιείται το αμπελάκι της.

δεν θυμίζει τα λευκά σύννεφα σκόνης που με είχαν τυλίξει πριν χρόνια. Φτάνοντας πάνω από τη διάσημη ακτή οι μνήμες επανέρχονται στη στιγμή. Μια λευκή βοτσαλωτή παραλία με βαθειά και διάφανα νερά, στη βάση ενός κατακόρφου γκρεμού από βράχους θεόρατους, συμπαγείς, λαξευμένους από το γιγάντιο γεωλογικό μαχαίρι της φύσης. Έξω από τον κόλπο, στα ΒΔ, ένας απρόσιτος από τη στεριά ορμίσκος με μια εκπληκτική βραχουπηλιά. Ένα μοναχικό ζευγάρι πλάι στη θάλασσα απολαμβάνει την υπέροχη γαλήνη. Τρεις μήνες μετά, το Πόρτο Κατσίκι θα είναι διαθέσιμο μόνον για όποιον προλάβει.

Μια τελευταία ματιά και ανηφορίζουμε. Ένας χωματόδρομος αρκετά βατός, που κάποτε δεν υπήρχε, κόβει εγκάρσια τη μακριά και απότομη πλαγιά με κατεύθυνση προς το ακρωτήρι. Διασχίζει χαμηλή βλάστηση με πουρνάρια και κουμαριές. Δύο χιλιόμετρα μετά ο χωματόδρο-

μος συναντάει την άσφαλο.

Εδώ δημιουργείται ένα πλάτωμα, ένα μπαλκόνι. Για μερικές δεκάδες μέτρα ριφοκινδυνεύουμε σ' ένα ιλιγγιώδες μονοπάτι, που είναι απόλυτα απαγορευτικό για υψοφοβικούς. Στο τέρμα του μας ανταμείβει με μια θέα συγκλονιστική προς την απόκρημη ακτογραμμή και την βραχονησίδα που μοιάζει να επιπλέει στα νερά του Ιονίου. Ακόμη και τώρα, μετά από

του ακρωτηρίου, του νοτιότερου σημείου της Λευκάδας. Το οδόστρωμα έχει ήδη γίνει αρχαία δύσβατο για συμβατικά αυτοκίνητα. Φτάνουμε στο φάρο, χτισμένο στη θέση του παλαιότερου που γκρεμίστηκε από το σεισμό του 1948. Ορθώνεται πανύψηλος, επιβλητικός αλλά κλειστός πια, χωρίς φαροφύλακες. Ο τόπος έχει μια απίστευτη αγριότητα, με βράχους, που από ύψος 60 μέτρων, βυθίζονται κατακόρυφα στη θάλασσα.

▲▲▲ **Πόρτο Κατσίκι.** Κάθε περιγραφή είναι πολύ φτωχή για να αποδώσει τη μεγαλοπρέπεια της ακτής.

Ακρωτήρι Λευκάτα. Άγρια μεγαλοπρέπεια στο νότιο άκρο της Λευκάδας. Από εδώ θεωρείται ότι πήδηξε στην αρχαιότητα η ποιήτρια Σαπφώ. (Δεξιά)

τόσες μέρες, φέρνω στο νου μου εκείνες τις στιγμές και απορώ με την αποκοτιά μας.

Αμέσως μετά τον ιλιγγο του γκρεμού διασχίζουμε ένα γλυκύτατο οροπέδιο με καλλιέργειες, πηγάδια, μεγάλο πλάτανο και μερικά ερειπωμένα πέτρινα αγροτόσπιτα.

Ήδη ο φάρος διακρίνεται μακριά στην κορυφή

Το ακρωτήριο ήταν ήδη γνωστό από την προϊστορική αρχαιότητα, αφού εδώ υπήρχε ιερό του Απόλλωνα με μεγάλη φήμη σ' όλη την Ελλάδα. Σύμφωνα με το θρύλο από αυτούς τους βράχους έριχναν τους καταδικασμένους σε θάνατο εγκληματίες. Αν επιβίωναν από το αβυσσαλέο πήδημα τους χάριζαν τη ζωή. Το

▲▲▲ Ο γραφικότετος οικισμός της Καρυάς. Πιο πίσω το πλημμυρισμένο Λιβάδι, ο ταμιευτήρας νερού και η οροσειρά του Σκάρου.

πή-δημα όμως από το βράχο συνιστούσαν οι αρχαίοι ιερείς και σε όσους ήθελαν να απαλλαγούν από το αθεράπευτο πάθος του έρωτα. Η παράδοση αναφέρει, ότι από εδώ πήδηξε η ποιήτρια **Σαπφώ** από τη Λέσβο, για να γιατρευτεί από τον έρωτά της για τον ωραίο αλλά αδιάφορο Φάωνα.

Ο ήλιος χαμηλώνει στη γραμμή του ορίζοντα του Ιονίου ελεύθερος από κάθε φυσικό εμπόδιο. Ρίχνει τις τελευταίες του ακτίνες στην Κε-φαλλονιά με τον βαρύ όγκο του Αίνου, στην Ιθάκη και στο Αρκούδι με το χαμηλό περιγράμμα. Απομένουμε για ώρα να παρακολουθούμε την πορεία του κτρινωπή αρχικά, ύστερα πορτοκαλί και στο τέλος κόκκινη. Ψυχραίνει ο καιρός, καθώς πέφτει το σκοτάδι. Είναι ώρα να επιστρέψουμε.

Στην Καρυά **ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΟΝΕΣ**

Τα ενδιαφέροντα στην ενδοχώρα της Λευκάδας είναι πολλά και σημαντικά και είναι αδύνατον να καλυφθούν με ένα μόνον άρθρο. Δεν θα μπορούσαμε ωστόσο να παραλείψουμε μια γνωριμία με την Καρυά και τις τέσσερις ιστορικές μονές στην ευρύτερη περιοχή.

Η Καρυά είναι αναμφισβήτητο κεφαλοχώρι της ορεινής Λευκάδας. Χτισμένη αμφιθεατρικά σε θαυμάσια πλαγιά, με υψόμετρο 500-550 μέτρων, έχει ευρεία θέα και Απροσανατολισμό. Η πλακόστρωτη σκιερή πλατεία με τα διάφορα μαγαζιά, τα στενά δρομάκια και τα αρκετά παραδοσιακά πετρόχιστα οικήματα που διασώζονται, συνιστούν ένα γραφικό οικιστικό σύνολο, που διατηρεί ζωή και κίνηση ακόμη και την χειμερινή περίοδο. Σ' αυτό βέβαια συμβάλλει και το γεγονός, ότι είναι έδρα του ομώνυμου Δήμου. Ο Δήμαρχος **Βασίλης Κατωπόδης** μας υποδέχεται πολύ ευγενικά στο Δημαρχείο και θέτει στη διάθεσή μας κάθε πληροφορία και βοήθεια.

Το 1ο ή 2ο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου η Καρυά συγκεντρώνει πλήθος επισκεπτών, που παρακολουθούν την αναπαράσταση του **Λευκαδίτικου γάμου**. Εκτός όμως από το ωραίο φυσικό περιβάλλον και τη γραφικότητά της η Καρυά είναι πασίγνωστη για την ποιότητα των παραδοσιακών της κεντημάτων, που μπορεί να προμηθευτεί κανείς τόσο στο χωριό όσο και σε κεντρικό δρόμο της Χώρας. Μερικά εξαιρετικά δείγματα της κεντητικής τέχνης των γυναικών της Καρυάς μπορεί να θαυμάσει κανείς και στο Λαογραφικό Μουσείο του ομίλου "ΟΡΦΕΥΣ" στη Χώρα της Λευκάδας.

Η περιήγηση όμως στην Καρυά δεν έχει τελειώσει ακόμη. Υπάρχουν κάποιες αθέατες γωνιές που τις αντιπαρέχονται οι πολλοί. Είναι ο εγκαταλειμμένος συνοικισμός "**Ρεκασιανάτα**", ακριβώς πάνω από την Καρυά, στα ΝΔ. Οδηγούμαστε εκεί από το κέντρο του χωριού, μετά από ένα περίπου χιλιόμετρο πολύ στενού και ανηφορικού δρόμου με στροφές. Χτισμένος

▼▼▼ Παραδοσιακές φορεσιές Λευκαδίτικου γάμου και κεντήματα εξαιρετικής τέχνης της Καρυάς στο Λαογραφικό Μουσείο Λευκάδος. ΦΩΤ. ΝΟΜ. ΛΕΥΚΑΔΑΣ

▲▲▲ **Ρεκατσινάτα.** Ερειπωμένα οικήματα με πέτρινες αφίδες που διατηρούνται σε καλή κατάσταση.

αμφιθεατρικά σε μέσο υψόμετρο 600 μέτρων ο οικισμός, έχει θέα ευρύτατη και άριστο προσανατολισμό.

Από τα πρώτα κιόλας βήματα μας τυλίγει έντονη η αύρα του παρελθόντος. Το οδικό δίκτυο απουσιάζει εντελώς, μόνον στενά μονοπάτια φιλοξενούν τα βήματά μας. Σε κάποια απ' αυτά διατηρούνται τμήματα παλιών καλντεριμιών, κατασκευασμένων με χοντρούς λίθους χωρίς καμιά ιδιαίτερη τεχνική. Αυτά τα στενορούμια, από τα οποία απουσιάζει κάθε έννοια ρυμοτομίας, διακλαδίζονται προς κάθε σημείο του οικισμού. Όλα τα σπίτια είναι πετρόχτιστα και στο σύνολό τους ερειπωμένα με διαφορετικό βαθμό ερείπωσης. Ελάχιστα απ' αυτά διατηρούν τμήματα των σκεπών τους, που αποτελούνται από κεραμίδια βυζαντινού τύπου, κιτρινωπά. Απουσιάζουν επίσης από τα σπίτια οι χρονολογίες κατασκευής. Μόνον μια καταφέρνουμε να εντοπίσουμε εγγάρακτη σ' ένα υπέρο-

θυρο, που αναγράφει το έτος 1888. Οι είσοδοι όμως των οικημάτων είναι αφιδωτές, φτιαγμένες με πελεκητή πέτρα και κατά κανόνα διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση. Στο ΒΑ άκρο του οικισμού βρίσκεται η εκκλησία του **Αγ. Αντωνίου**, που, όπως συνηθέστατα συμβαίνει σε περιπτώσεις εγκαταλειμμένων οικισμών, διατηρείται σε πολύ καλύτερη κατάσταση από τα υπόλοιπα οικήματα. Προσδιοριστική της ηλικίας του ναού είναι, στην είσοδο του αύλειου χώρου, μια μικρή μπρούντζινη καμπάνα, με ανάγλυφη την χρονολογία 1750.

Βαδίζουμε ώρα πολλή ανάμεσα στα ερείπια, στους γκρεμισμένους τοίχους, στους λιθοσωρούς και τις χορταριασμένες αυλές, σ' έναν τόπο σιωπηλό, που, μετά το 1965 που εγκαταλείφθηκε εξαιτίας κατολισθήσεων, έχασε οριστικά κάθε ζωή. Μοναδική ζωντανή ύπαρξη στα Ρεκατσινάτα είναι ένα γαϊδουράκι.

Έρχεται η στιγμή να γνωρίσουμε τα ιστορικά

▲▲▲ Μονή Αγ. Ιωάννη στο Λιβάδι. Ένα μνημείο ιστορικό που, χρόνια τώρα, παραμένει ερειπωμένο.

▲▲▲ Ο ιερέας Πανογιώργος Κτενάς, μετά την πρόθυμη ξενάγησή του, μας προσφέρει το παραδοσιακό κέρασμα.

Ο ευσεβής ιερέας αποκαλύπτει από τις εικόνες του δαπέδου την μαρμαρίνη πλάκα, κάτω απ' την οποία είναι ενταφιασμένος ο Σίμων Μπούας, από τους πρώτους κτήτορες της μονής. (Δεξιά)

μνημεία της Ορθοδοξίας, που διασώζονται στην περιοχή. Και πρώτα απ' όλα την Μονή του **Αγ. Ιωάννη**, στο **Λιβιάδι** Καρυάς. Συνοδό και ξεναγό μας - μετά από μεσολάβηση του Δημάρχου - έχουμε τον Ιερέα **Πανογιώργο Κτενά**. Βγαίνουμε από την Καρυά με κατεύθυνση Α προς το "Λιβιάδι", ένα ευρύτατο οροπέδιο πλημμυρισμένο από τις βροχοπτώσεις του χειμώνα, με τα κλήματα μόλις να εξέχουν απ' το νερό. Εδώ καλλιεργείται σε μεγάλη έκταση το "**λα-θύρι**" ένα όσπριο περίπου τριγωνικό με πρασι-νοκίτρινο καρπό. Σε υπερυψωμένο σημείο στις Β παρυφές του Λιβαδιού βρίσκεται η μονή, σε απόσταση 5 χλμ. απ' την Καρυά. Περιβάλλεται από ισχυρότατο οχυρωματικό περίβολο με βαρειά πέτρινη κατασκευή, που φτάνει σε πάχος το 1 μέτρο. Στο τμήμα της Ν πλευράς, όπου βρίσκεται η πύλη της μονής, το ύψος ξε-περνάει τα 5 μέτρα, ενώ στις άλλες πλευρές εί-ναι χαμηλότερο. Η πύλη είναι αφιδωτή, με πελεκητή πέτρα και λιθανάγλυφα στο υπέρ-θυρο. Από πάνω υπήρχε πύργος με υπολείμματα από καταπέλτες και ζεματίστρες, ενώ βέβαια είναι ακόμη εμφανείς, σε πολλά σημεία, οι πολεμίστρες.

Σύμφωνα με τον ιστορικό **Κ. Μαχαίρα** το πρώτο μικρό κτίσμα της μονής προήλθε το 1605 από τον ιερομόναχο **Ιερεμία Αραβανή**. Ένας από τους πρώτους κτήτορες υπήρξε ο **Σίμων Μπούας**, αρχικά λήσταρχος της περιοχής και αργότερα μοναχός, που ενταφιάσθηκε εντός του Καθολικού το 1622.

Ο Πρωτοπρεσβύτερος **Γεράσιμος Ζαμπέλης** στο βιβλίο του για τη μονή, τοποθετεί την ίδρυσή της στο δεύτερο μισό του 15ου αιώνα. Στην μακρά ιστορική του πορεία το μοναστήρι γνώρισε ημέρες ακμής και πρόσφερε με το Σχολείο του μεγάλο πνευματικό έργο, οι παντοειδείς όμως διώξεις οδήγησαν στην παρακμή του το 1965.

Το Καθολικό της μονής έχει εξαιρετικό πλακόστρωτο δάπεδο, ενώ οι τοίχοι είναι κατάγραφοι από αγιογραφίες, που κάποιες είναι πολύ φθαρμένες, ενώ άλλες διατηρούνται σε μέτρια κατάσταση. Το τέμπλο είναι παμπάλαιο, σημαντικής τέχνης αλλά με εμφανέστατη τη φθορά του χρόνου.

Έξω από τον ΒΑ περίβολο της μονής σώζεται ο πετρόχτιτος σκελετός από το εκκλησάκι του **Αγ. Νικολάου**, κτίσμα του 1727, με πολύ καλή τοιχοποιία αλλά χωρίς ίχνος σκεπής. Επίσης μερικές δεκάδες μέτρα έξω από τον ΝΑ

▲▲▲ Άγιος Γεώργιος Σκάρων. Απομένουν μόνον ιστορικά ερείπια.

περίβολο της μονής διακρίνονται οι μεγάλοι πέτρινοι χώροι αποθήκευσης κρασιού και λαδιού. Πριν αποχωρήσουμε ο πατήρ Πανογιώργος δεν παραλείπει να μας προσφέρει το παραδοσιακό μοναστηριακό κέρασμα, λουκούμι με δροσερό νερό.

Σε απόσταση 4,7 χλμ. ΝΑ του Αγ. Ιωάννη συναντάμε τη Μονή του **Αγ. Γεωργίου των Σκάρων**, χτισμένη στους πρόποδες του ομώνυ-

μου βουνού. Το φυσικό περιβάλλον είναι εξαιρετικά δασωμένο με κυπαρίσσια, πουρνάρια, αγριελιές και κουμαριές. Ο οχυρωματικός περίβολος είναι όμοιας αρχιτεκτονικής με του Αγ. Ιωάννη, χαμηλότερου όμως ύψους και μικρότερης περιμέτρου. Όλες οι εγκαταστάσεις είναι ερειπωμένες, υπάρχουν όμως μερικά θολωτά κτίσματα πολύ καλής τοιχοποιίας. Αυτά τα κτίσματα, που θεωρούνται οικοδομικό

στοιχείο της Βυζαντινής περιόδου, ωθούν τον Γερ. Ζαμπέλη στο συμπέρασμα, ότι περίοδος ίδρυσης της μονής είναι ο 12ος αιώνας. Εξωτερικά το Καθολικό διατηρείται σε πολύ καλή κα-τάσταση, στο εσωτερικό όμως υπάρχουν πολλές φθορές τόσο στην ξύλινη οροφή όσο και στους τοίχους, από τους οποίους απουσιάζουν οι τοιχογραφίες ίως εξαιτίας του επιχρίσματος. Κάποιες τοιχογραφίες σώζονται μόνον στο Ιερό, όπου γίνονται εργασίες αποκατάστασης. Έξω από το Καθολικό σώζεται μια μυλόπετρα σε άριστη κατάσταση.

Επιστρέφοντας στην άσφαλο, και με κατεύθυνση ΒΑ, κατηφορίζουμε με διαδοχικές στροφές προς την παραθαλάσσια **Νιχιάνα**. Στα 2,8 χλμ. συναντάμε πάνω από το δρόμο το "**Ηουχαστήριο των Αγίων Πατέρων Λευκάδος**", με τον σπηλαιώδη ναΐσκο, που η χαμηλή του οροφή επιβάλλει στον επισκέπτη να είναι μόνιμα σκυμμένος. Μέσα στο χώρο του ιερού βήματος υπάρχει το μνημείο του δεύτερου, πιθανώς, από τους Αγίους Πατέρες από όπου αναβλύζει διαρκώς το αγίασμα. Ελάχιστα είναι γνωστά για την ιστορία των τριών ιδρυτών. Το βέβαιο

▼▼▼ Ένα ταπεινό κεράκι στο Ηουχαστήριο των Αγ. Πατέρων. (Επάνω)
Μονή Ασωμάτων. Σε πρώτο πλάνο το πέτρινο πηγάδι.

▲▲▲ Η περίφημη Μονή της Κόκκινης Εκκλησιάς.
Ένα ερειπωμένο φρούριο της Ορθοδοξίας.

είναι, ότι το ηουχαστήριο αποτέλεσε μετόχι της Μονής του Αγ. Γεωργίου. Τα τελευταία 200 χρόνια ασκήτησαν μοναχές. Η τελευταία κοιμήθηκε το 1978 και από τότε κλείνει ο κύκλος του μοναχισμού στο Ηουχαστήριο των Αγίων Πατέρων. Η περιήγηση στα μνημεία της Ορθοδοξίας συ-νεχίζεται. Από την Καρυά κατευθυνόμαστε προς την Βανκερή, γραφικό χωριό που χρονολογείται από τον 16ο αιώνα, με λιγοστούς όμως κατοίκους. Πριν από το χωριό υπάρχει κάτω από πλατάνια μια πολύκρουνη πηγή με οχτώ στόμια από τα οποία ρέει άφθονο νερό. Από το σημείο αυτό μια πινακίδα μας δείχνει την κα-τεύθυνση προς την **Μονή των Αγ. Ασωμάτων**. Δρόμος ανηφορικός και δύσβατος μας οδηγεί μετά από 1,5 χλμ. μπροστά στη μονή που είναι χτισμένη σε υψόμετρο 550 μέτρων. Το πλάτωμα περιβάλλεται από λόφους κατάφυτους με μεγάλα πουρνάρια, κυπαρίσσια, βελανιδιές και ελαιόδεντρα. Ο οχρωματικός περίβολος είναι ογκώδης, έχει όμως υποστεί πολλές φθορές και σε ελάχιστα σημεία ξεπερνάει σε ύψος τα 4 μέτρα. Στον αύλειο χώρο υπάρχει μεγάλο πη-γάδι, ενώ οι εγκαταστάσεις είναι ερειπωμένες. Το Καθολικό είναι λιτότατο, και διατηρεί το αυθεντικό πλακόστρωτο δάπεδο. Στο χώρο του Ιερού υπάρχουν πολλές και αρκετά καλές τοι-χογραφίες αλλά με σημαντικές φθορές. Πολλές φθορές έχει επίσης και το παλιό ξυλόγλυπτο τέμπλο. Όλοι οι τοίχοι του ναού είναι επενδε-δυμένοι με ξύλινες επιφάνειες, που καλύπτουν πίσω τους κάθε ενδεχόμενη τοιχογραφία. Επι-κρατεί μια γενική εικόνα εγκατάλειψης. Στο δάπεδο υπάρχει μαρμάρινη πλάκα με ανά-γλυφη την χρονολογία 1898, ενώ στο υπέρθυρο του ναού διακρίνονται ανάγλυφες μορφές.

Εγκαταλείπουμε τον σιωπηλό χώρο της μονής και συνεχίζουμε την ανηφορική πορεία μας στο βουνό, σε φυσικό περιβάλλον δασωμένο και πολύ όμορφο. 4 χλμ. μετά ο ανήφορος τελειώνει, βρισκόμαστε σ' ένα στενό οροπέδιο. Εδώ, ανάμεσα στα βουνά και προφυλαγμένος από τους Β και ΒΔ ανέμους, φωλιάζει ο γραφικό-τατος οικισμός της Εγκλουβής, που είχαμε αντι-κρίσει χαμηλά από το οροπέδιο του Αγ. Δονά-του. Χτισμένη σε υψόμετρο 700-750 μέτρων η Εγκλουβή είναι ο ορεινότερος οικισμός του νησιού, ένας τόπος πολύ ιδιαίτερος, απόμα-κρος και αθέατος.

Μια κυρούλα 88 ετών κλαδεύει σκυμμένη το

αμπελάκι της. Δίπλα ο πενήντάχρονος γιος της. Παρακολουθώντας τους κανείς όπως δουλεύουν, δεν θα μπορούσε να καταλάβει ποιος είναι ο νεότερος. Μέσα από τους δρομίσκους της Εγ-κλουβής αποκαλύπτονται σπίτια πέτρινα, παρα-δοσιακά, με βαρεία κατασκευή για να αντέχουν το χειμώνα.

Παρά τη μεγάλη φήμη της Εγκλουβής για την περιζήτητη φακή της, το χωριό σταδιακά ερη-μώνει. Είναι χαρακτηριστικό, ότι το σχολείο που προπολεμικά ήταν γεμάτο από παιδιά, σήμερα δεν λειτουργεί.

Αν διασχίσουμε το χωριό και συνεχίσουμε τον ανηφορικό δρόμο, θα βρεθούμε σε μερικά λε-πτά στο γνωστό μας οροπέδιο του Αγ. Δονάτου. Εμείς όμως κατευθυνόμαστε χαμηλά προς την Καρυά. Υπάρχει ακόμη ένα τελευταίο ιστορικό μνημείο της Ορθοδοξίας που πρέπει να επι-σχεφθούμε. Είναι η Μονή του **Ευαγγελισμού της Θεοτόκου**, γνωστότερη ως **"Κόκκινη Εκκλησιά"**.

Από την Καρυά κατευθυνόμαστε ΝΑ προς τα γειτονικά **Πλατύστομα**. Διασχίζουμε το χωριό και, πάντα με την ίδια κατεύθυνση, κατηφορίζουμε με αλλεπάλληλες στροφές. Βρισκόμαστε ήδη στους κατάφυτους ΝΔ πρόποδες των Σκά-ρων, πάνω από το περίφημο **"Φαράγγι Δημοσά-ρι"**. Τρία χλμ. μετά τα Πλατύστομα μια πινακί-δα μας δείχνει αριστερά την κατεύθυνση της μονής. Αρχίζει χωματόδρομος με βαθιά νερο-φαγώματα, που τον καθιστούν αδιάβατο από συμβατικά αυτοκίνητα. 500 μ. μετά εμφανίζεται μπροστά μας ένα υπέροχο λιβάδι με κυπαρίσ-σια και ελαιώνα. Στο γλυκύτατο απογευματινό φως ορθώνεται ο ισχυρότατος οχρωματικός περίβολος της μονής με τις πολλές του πολεμί-στρες, ένα μικρό φρούριο στην αθέατη αυτή γωνιά της Λευκαδίτικης ενδοχώρας. Μπροστά στον περίβολο δεσπόζει μια μεγάλη μυλόπετρα σε άριστη κατάσταση, καθώς και μια πινακίδα του προγράμματος LEADER II για εργασίες αποκατάστασης. Στον αύλειο χώρο υπάρχουν δυο πηγάδια, ενώ, όπως και στις προηγούμενες μονές, οι εγκαταστάσεις είναι ερειπωμένες. Όσοι τοίχοι όμως σώζονται είναι κατασκευα-σμένοι με καλή τοιχοποιία .

Το Καθολικό εξωτερικά είναι ασβεστοχρι-σμένο. Στο εσωτερικό διατηρείται το πλακό-στρωτο δάπεδο, ένα τέμπλο παλιό σημαντικής τέχνης, καθώς και ελάχιστες τοιχογραφίες στον Β τοίχο σε κακή κατάσταση διατήρησης.

Σύμφωνα με τον Κ. Μαχαιρά η ιστορική πορεία της μονής αρχίζει από το 1478, ο Γ. Ζαμπέλης όμως υποστηρίζει, ότι η ίδρυσή της πρέπει να έγινε δύο αιώνες νωρίτερα. Μετά από σπουδαίο πνευματικό έργο αλλά και πολλές περιπέτειες στη διάρκεια της μακραίωνης ιστορίας της, η Μονή της Κόκκινης Εκκλησιάς άρχισε να παρακμάζει. Δύο νόμοι, του 1925 και του 1931 συρρίκνωσαν την περιουσία της με αποτέλεσμα την οριστική της διάλυση και ερείπωση.

Μετά τη μονή δεν επιστρέφουμε στην άσφαλο, συνεχίζουμε τον χωματόδρομο προς την κορυφή των Σκάρων. Είναι μια διαδρομή που δεν αναφέρεται στους τουριστικούς οδηγούς ούτε στους χάρτες. Στα πρώτα δυο χιλιόμετρα το οδόστρωμα είναι φοβερά κακοτράχαλο, αργότερα όμως βελτιώνεται. Ο τόπος είναι υπέροχος. Πουρνάρια, κουμαριές, βλάστηση ζούγκλας, μια πέδρικια μοναχική, χαμηλά η τεράστια χοάνη του φαραγγιού Δημοσάρι.

Αργότερα εμφανίζεται το **Νυδρί** και ο απίστευτος κόλπος του Βλυχού με όλα τα μικρονή-

κατηφορίζει προς Νικιάνα. Μετά τα βουνά στο επίπεδο της θάλασσας. Καφές χαλαρωτικός μπροστά στο ήρεμο λιμανάκι. Μια μέρα γεμάτη με απίστευτες ενολλαγές εικόγων και παραστάσεων.

Από τα Ανατολικά στα Δυτικά.

ΦΑΡΑΓΓΙ ΔΗΜΟΣΑΡΙ, ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ ΚΑΙ ΔΡΥΜΩΝΑΣ

-Σήμερα θα γνωρίσετε και τον καταρράκτη μας, λέει ο Άρης. Ελπίζω την εποχή αυτή να έχει αρκετό νερό.

Περιπλανιόμαστε για λίγο στη Χώρα, στα γραφικότερα καντούνια, στο ιστορικό βιβλιοπωλείο του **Τσιρίμπαση** από το 1897 και στη **Δημόσια Βιβλιοθήκη** της Λευκάδας. Ύστερα ακολουθούμε την ανατολική ακτογραμμή, τόσο συνοπισμένη την καλοκαίρι μα τόσο ήρεμη αυτή την εποχή. Στο κοσμοπολίτικο Νυδρί εγκαταλείπουμε το παραθαλάσσιο οδικό δίκτυο και στρίβουμε δεξιά. Διασχίζοντας περιβόλια με κατάφορες λεμονιές φτάνουμε

▲▲▲ Ο θεαματικός καταρράκτης στο "**Φαράγγι Δημοσάρι**" με τα κρυστάλλινα νερά.

σια. 4,5 χλμ. μετά τη μονή στρίβουμε δεξιά. Ήδη ολόγυρά μας κυριαρχεί στο τοπίο το εκ-πληκτικό αυτοφυές δάσος υπεραιώνόβιων δρυών. Πεντακόσια μέτρα μετά φτάνουμε στην κορυφή "**Πιατέλια**", σε υψόμετρο 652 μέτρων. Απέναντι στα Β-ΒΑ ορθώνεται στα 664 μ. η υψηλότερη κορυφή του **Σκάρου**. Στο τελευταίο φως του δειλινού καθόμαστε κατάχαμα στην άκρη του γκρεμού και απλά αγναντεύουμε το μεγαλειώδες θέαμα που απλώνεται στα πόδια μας, όλα αυτά τα μικρά και μεγάλα νησιά που αναδύονται απ' το πέλαγος, **Χελώνα, Σπάρτη, Μαδουρή, Σκορπίδι και Σκορπίο, Θηλειά και Μεγανήσι** και στο βάθος, τυλιγμένα στην αχλύ, **Κάλαμο και Καστό**. Ανάμεσά τους η πολυδαίδαλη Λευκαδίτικη ακτογραμμή και μακριά η προέκταση των Αχαρνανικών ορέων.

Καθώς πέφτει το σκοτάδι, παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής. Ακολουθώντας πορεία προς το Βορρά συναντάμε μετά από 4 χλμ. την άσφαλο που

τρια χιλιόμετρα μετά στην αρχή του μονοπατιού, όπου υπάρχει αναφυκτήριο.

Ξεκινάει το μονοπάτι πάνω από τη φαρδειά κοίτη του φαραγγιού, προστατευμένο για ένα 5λεπτο με ξύλινο καγκελάκι. Ολόγυρα άγριες πλαγιές με έντονες κλίσεις και αδιαπέραστη βλάστηση από πουρνάρια, αριές και αγριελιές. Κάτω το νερό κυλάει βουερό και διάφανο. Ανάμεσα στη βραχώδη κοίτη και τις κάθετες πλαγιές σχηματίζονται μικρές γαλάζιες λιμνούλες, ιδανικές για κολύμπι μετά από κάποιους μήνες. Το μονοπάτι χαμηλώνει, φτάνει στην κοίτη. Την διασχίζουμε πηδώντας πάνω από πέ-τρες. Αμέσως μετά βρισκόμαστε σε φυσική κοι-λότητα εδάφους με άγρια μεγαλοπρέπεια και μια πισίνα με σχήμα τριγωνικό, διαστάσεις 8 X 12 περίπου μέτρα και βάθος που πρέπει να ξε-περνάει τα 3 μέτρα. Πολλοί παραπετασματοειδείς σταλακτίτες διακοσμούν τις κοίλες επιφάνειες των βράχων πάνω απ' την πισίνα.

Ανηφορίζουμε μερικά τσιμεντένια σκαλοπάτια.

Δίπλα μας το νερό κυλάει στους λείους βράχους με πολύ θόρυβο και μεγάλη ταχύτητα. Για μερι-κά μέτρα η ανάβαση δυσκολεύει, λείπουν κά-ποια στηρίγματα, ισορροπούμε στη γλιστερή επιφάνεια των βράχων. Ο θόρυβος ολοένα δυ-ναμώνει. Μερικά μέτρα δύσκολης ανάβασης ακόμη και ξαφνικά αποκαλύπτεται μπροστά μας ο καταρράκτης. Είναι εντυπωσιακός. Με πλούσια ροή, κυλάει από ύψος τουλάχιστον 12 μέτρων και καταλήγει με πάταγο σε μια λιμνού-λα ανάμεσα στους βράχους. Ψύχρα και υγρα-σία, ένα μικροκλίμα ολότελα διαφορετικό, σε απόσταση μόλις 12 λεπτών από το σημείο εκκί-νησης. Αν μάλιστα προσεχθεί από τους τοπι-κούς φορείς λίγο περισσότερο η τελική ανάβα-ση, τότε θα έχει ασφαλή πρόσβαση ως εδώ όλη η οικογένεια, χωρίς την παραμικρή πιθανότητα ατυχήματος.

Από την ΝΔ πλευρά του φαραγγιού ανηφο-ρίζουμε με συναρπαστική διαδρομή προς Βαυ-κερή, Καρούα, Ασπρογερακάτα και Δρυμώννα, αντικρούζουμε και πάλι τις δυτικές ακτές και την απεραντοσύνη του Ιονίου. **Δρυμώννας, Εξάν-θεια, Καλαμίτσι,** γραφικότητα χωριά, χτισμένα σε πλαγιές, με σπίτια πέτρινα, παραδοσιακά, και ανεμπόδιση θέα στο Ιόνιο. Κάτω από την Εξάνθεια αρχίζει ένα μεγάλο φαράγγι, που περνάει δίπλα από το Καλαμίτσι και καταλήγει στην παραλία "Κάθισμα". Εκεί οδηγεί και ένας απ' τους στενότερους δρόμους του νησιού, που ξεκινάει από Δρυμώννα, διασχίζει το Καλαμίτσι και μετά από 4,6 χλμ. καταλήγει στην ακτή. Μι-κροί συνεχόμενοι κολπίσκοι, αμμουδιά και βο-τσαλάκι, βαθιά τυρκουάζ νερά. Ενδιάμεσα πολ-λοί πελώριοι βράχοι, σαν ριγμένοι από γιγάντιο χέρι από το ύψος του βουνού, προαιώνιοι και ακλόνητοι μαχητές κόντρα στη μανία του πουνέντε.

Ο ήλιος χαμηλώνει παιχνιδίζοντας ανάμεσα στις σκούρες σιλουέτες των αιθέριων κυπαρισσιών, που συναγωνίζονται σε αριθμό τα ελαιό-δεντρα. Αναρωπιέμαι τελικά ποια είναι περισσότερα.

Μια μεγάλη συντροφιά συγκεντρώνεται το βράδυ στα Λαζαράτα, στην ταβέρνα του **Στά-θη, "Κληματαριά"**. Γουρουνόπουλο φούρνου και παιδάκια, γεύσεις εξαιρετικές. Εξίσου ωραίο είναι και το κόκκινο κρασί.

▲▲▲ **Δρυμώννας.** Ημιορεινός οικισμός παραδοσιακός και πετρόχτιστος στο φως του δειλινού.

Μια ηλικιωμένη γυναικεία φυσιολογική στο Καλαμίτσι.

-Είναι ντόπιος; ρωτάω τον Στάθη.

Διστάζει για λίγο:

-Όχι, απ' τα Σφακιά.

-Στη Λευκάδα με τα τόσα αμπέλια, κρασί απ' τα Σφακιά;

-Έ, μην ξεχνάς πως είμαστε στο Δήμο Σφακιω-τών, μου απαντάει γελώντας.

Γευστικό επιστέγασμα είναι οι αχνιστοί, μυρω-δάτοι λουκουμάδες. Φέρνει ο Στάθης μια τερά-στια ποσότητα.

-Ποιος θα τους φάει όλους αυτούς; ρωτάει ο Άρης.

Όσους περισσέφουν θα τους πάρετε μαζί σας.
Ακόμα και κρύο είναι καλό για πρωινό.

Επιλογές

Πολύ καιρό τώρα λαχταρώ να καθίσω σ' αυτό το Καφέ και ν' απολαύσω ένα καφε-δάκι, λέει ο Άρης. Με την έγνοια της δουλειάς μου 'χουν ξεφύγει οι μικρές αυτές χαρές.

Έχουμε μόλις βγει από τα άδυτα της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Λευκάδας. Μετά την μυστηριώδη ατμόσφαιρα είμαστε και πάλι στο φως

του ζεστού ήλιου της Άνοιξης. Στενό καντούνι, από τα πιο γραφικά της Χώρας, κτίριο παλιό με πελεκητή πέτρα, πιθανότατα του 19ου αιώνα. Στο ισόγειο το "ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" Καφέ. Καφεδάκι Ελληνικό σε άσπρο φλιτζανάκι. Δροσερές πνοές ανέμου. Στο κέντρο της πόλης, σ' αυτή την αθέατη γωνιά, γαλήνη και ηρεμία. Πού και πού περνάει από μπροστά μας κάποιος άνθρωπος. Σχεδόν μας αγριίζει.

Ανεξάρτητα από την πυκνή κίνηση του καλοκαιριού, πρέπει να νιώθουν τυχεροί οι Λευκα-

Χρήσιμες Πληροφορίες

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ:

ΑΘΗΝΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ:

380 χλμ

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ-

ΛΕΥΚΑΔΑ:

430 χλμ

ΔΙΑΜΟΝΗ:

♦ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ "ALEXARIA" τηλ. 26450-21337 fax: 21655 κιν. 6944-722840 www. Alexaria.com

♦ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΕΝΟΙΚ. ΔΙΑΜΕΡ. Ν. ΛΕΥΚΑΔΑΣ 26450-21266/21267/21608

♦ ΓΡΑΦ. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ: 26450-23000

♦ ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ: 26450-24539

δίτες. Μαζί μ' αυτούς κι εμείς. Που, έστω και για λίγο, ζήσαμε όπως θάπρεπε να ζουν οι σύγχρονοι άνθρωποι στις πόλεις.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε για τις βοήθειές τους: Τους Δημάρχους Σφακιωτών και Καριάς, **Γ. Κούρτη** και **Β. Κατοπόδη**. Τον Αντιδήμαρχο Σφακιωτών **Σπ. Ζαμπέλη**. Τον Ιερέα **Πανογιώργο Κτενά** (τηλ. 26450-41698) και βέβαια τους αδελφούς **Αριστομένη** και **Αλέξανδρο Κατσιγιάννη**, για την θαυμάσια φιλοξενία στην ALEXARIA, για τις άφθονες πληροφορίες και βοήθειες και για την πολύτιμη συμμετοχή στις πολυήμερες περιηγήσεις μας.

Βιβλιογραφία

- ♦ Π. Κοντομήνη, "ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ" εκδ. ΓΡΗΓΟΡΗ, 1985 ΑΘΗΝΑ
- ♦ **ΕΠΕΤΗΡΙΣ, ΤΟΜΟΣ Α'**, ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΕΥΚΑΔΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, 1971.
- ♦ Κ.Α. Ζάχος-Α.Σ. Ντουζουγλή, "ΛΕΥΚΑΔΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΚΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ", ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΗΝΑ 2003.
- ♦ Προτοπαρεσβ. Γ. Ζαμπέλη, **ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**, Λευκάδα 1996.
- ♦ Το **ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ**

4 ΜΑΡΙΝΕΣ 2500 ΘΕΣΕΙΣ ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΟΥ

1 Στόχος: Η Παροχή Υπηρεσιών Υψηλού Επιπέδου

MAPINA
ΓΟΥΒΙΩΝ

MAPINA
ΛΕΥΚΑΔΑΣ

MAPINA
ΖΕΑΣ

MAPINA
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

MAPINA ΓΟΥΒΙΩΝ

Μια σύγχρονη μαρίνα στον ιστορικό κόλπο των Γουβιών στην Κέρκυρα. Χωρητικότητα 960 θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη έως 70 μ. Πλήρης υποστήριξη τεχνικών υπηρεσιών με Travellift και γερανό και εγκαταστάσεις αναψυχής.

MAPINA ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Μια ολοκαίνουργια και μοντέρνα μαρίνα δίπλα στην πόλη της Λευκάδας. Χωρητικότητα 620 θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη έως 45 μ. Πλήρης υποστήριξη τεχνικών υπηρεσιών με Travellift και γερανό και εγκαταστάσεις αναψυχής.

MAPINA ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Βρίσκεται δυτικά του κεντρικού λιμανιού και προσφέρει σύγχρονες υπηρεσίες. Χωρητικότητα 250 θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη έως 30 μ. Πλήρης υποστήριξη τεχνικών υπηρεσιών με Travellift και γερανό και χώρους διαχείμησης.

MAPINA ΖΕΑΣ

Βρίσκεται στην καρδιά του Πειραιά στο πιο όμορφο και γραφικό σημείο της πόλης, το Ποσειδάμνι. Νέες εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες. Χωρητικότητα 670 θέσεις ελλιμενισμού για σκάφη έως 80 μ.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

SANTA MAURA

Μαντολάτο Παστέλι

Με αγνό φυσικό μέλι
και αμύγδαλο

Γ. ΓΡΑΨΑΣ - Ν. ΘΕΡΜΟΣ Ο.Ε.
Π. ΦΙΛΙΠΠΑ 18
31100 ΛΕΥΚΑΔΑ
ΤΗΛ. 26450 26596

Για περισσότερες πληροφορίες:

K&G MED. MARINAS S.A. Λεωφ. Αλιμου 7, 174 55 - Άλιμος,
Τηλ.: 210 98 55 327 - 8, Fax: 210 98 55 329
www.medmarinas.com - email: k.g@medmarinas.com

(ΑΛΕΞΑΡΙΑ)

Ενοικιαζόμενα διαμερίσματα

Η μονάδα συγκεντρώνει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που προδιαθέτουν για ήρεμες και ποιοτικές διακοπές.

Μια μεγάλη πισίνα με υδρομασάζ δεσπόζει στον υπαίθριο χώρο, που είναι καλυμμένος με γρασίδι και φυτεμένος με λουλούδια, πορτοκαλιές, λεμονιές και υπεραιωνόβια ελαιόδεντρα. Υπάρχει παιδική χαρά και ειδικός χώρος απασχόλησης παιδιών. Τα μονόκωρα και δίκωρα διαμερίσματα είναι κατανεμημένα σε δύο κτιριακά συγκροτήματα και είναι άνετα, επιπλωμένα με γούστο και διαθέτουν κλιματισμό, τηλεόραση και κουζίνα εξοπλισμένη με όλα τα απαραίτητα σκεύη. Τα διαμερίσματα έχουν, ανάλογα με τον προσανατολισμό τους, θέα στον ελαιώνα, στο Φρούνι ή στο πευκοδάσος στα δυτικά του οικισμού.

Φρούνι Λευκάδα
Τηλ. 26450-21337
fax: 26450-21655
κιν. 6944-722840
www.Alexaria.com
www.Alexaria.gr

ΔΗΜΟΣ Σφακιωτών

Λ Ε Υ Κ Α Δ Α

Λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Λευκάδας αν στρίψεις δεξιά και ακολουθήσεις τον ελικοειδή ανηφορικό δρόμο που διαπερνά τους ελαιώνες θα φτάσεις μετά από εννιά χιλιόμετρα στα χωριά των Σφακιωτών που μαζί με την Εξάνθεια και τον Δρυμόνα συγκροτούν τον ομώνυμο Δήμο.

Χτισμένα τα χωριά σ' ένα καταπράσινο τοπίο είναι πραγματικά όμορφα στολίδια σε μια μοναδική ατμόσφαιρα. Πέτρινα μικρά σπιτάκια με αυλές γεμάτες λουλούδια και αυλόπορτες με χαρακτηριστικές καμάρες.

Ένας λαβύρινθος από στενά ανηφορικά δρομάκια και σκαλάκια χαρακτηρίζουν τις παλιές γειτονιές.

Πλατείες, καφενεία και ταβερνάκια όλα είναι εκεί. Μια βόλτα στα χωριουδάκια θα σας μεταφέρει μια αίσθηση ζεστασιάς. Επίσης θα σας αποζημιώσει με τη θέα και την ελευθερία να στενίξεις από εκεί πάνω την καταγάλανη θάλασσα και από κάτω, "πίστο", την πόλη της Λευκάδας, την Πρέβεζα, τον Άγιο Νικόλαο, το Κάθισμα και το Ιόνιο Πέλαγος.

Ίτους Σφακιώτες
μπορείτε:

- Να αφεθείτε στη μαγεία του καταπράσινου τοπίου.
- Να γνωρίσετε τα πολιτιστικά μνημεία του αγροτικού χώρου.
- Να βιώσετε τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και την ζεστασιά των ανθρώπων.
- Να προμηθευτείτε αγνά αγροτικά προϊόντα σε τιμές παραγωγού.

ΠΙΝΑΚΟΧΩΡΙ

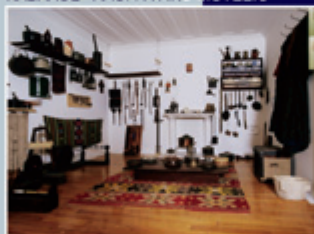
ΛΑΖΑΡΑΤΑ

ΔΡΥΜΟΝΑΣ

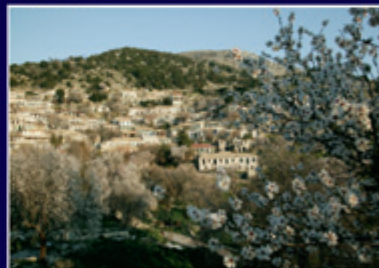
ΚΑΒΑΛΟΣ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ ΤΟΥ ΦΡΥΑ

ΕΞΑΝΘΕΙΑ

ΠΕΥΚΟΥΛΙΑ

ΣΠΑΝΟΧΩΡΙ

Παράδοση & ποιότητα από το 1964

Πρατήριο: 8ης Μεραρχίας Λευκάδα • Τηλ.: 26450 23431
 Εργαστήριο: Φύσσες Λευκάδας • Τηλ.: 26450 29444
 Fax.: 26450 29454 • E-mail: delimari@otenet.gr
 www.delimari.gr

ΠΑΤΕΡΩΝ ΛΕΥΚΑΛΟΣ, Λευκάδα 1997.

♦ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ (στο Λιβάδι),

MiLOS

BEACH RESORT

BEACH SIDE STUDIOS / BARS & RESTAURANT / WINDSURFING & KITE CLUB
 ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ - ΛΕΥΚΑΔΑ

ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ STUDIOS

Τα studios βρίσκονται ακριβώς πάνω στη παραλία ενώ είναι προσεγμένης κατασκευής και διακόσμησης με αυτόνομο είσοδο. Διαθέτουν πολυκουζινάκι, ιδιωτικό μπαλκόνι με θέα βουνού και θάλασσα, διπλά τζάμια, ζεστό νερό και κεντρική θέρμανση αψφού λειτουργούν και το χειμώνα.

BARS & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Μέσα στο χώρο του MILOS λειτουργούν:

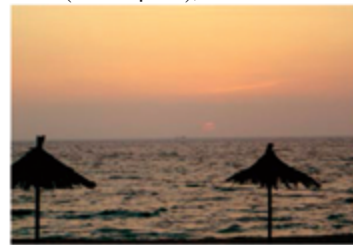
- Κουζίνα με παραδοσιακές νοστιμιές (λειτουργεί όλο το χρόνο).
- Open Bar με φανταστικά πρωινά.
- Υπερυψωμένο πατάρι με υπέροχη θέα για μαγευτικά ηλιοβασιλέματα και αξέχαστες καλοκαιρινές νύχτες, απολαμβάνοντας το αγαπημένο σας cocktail και όχι μόνο.
- Lounge cafe με στυλ και άποψη, το οποίο αποτελεί ανέκαθεν το αγαπημένο στέκι των ντόπιων τα Σάβ/κα και τις αργίες (λειτουργεί όλο το χρόνο).
- Internet café (λειτουργεί όλο το χρόνο).
- ΣΕΤ με ψάθινη ομπρέλα και ξαπλώστρες στην παραλία.

ΚΟΛΥΜΠΙ - WIND & KITE SURFING

Η παραλία, μήκους 7 χλμ και 50 μέτρων πλάτους, έχει κάτασπρο μικρό βότσαλο και συγκαταλέγεται μαζί με τις υπόλοιπες της δυτικής πλευράς του νησιού, μέσα στις 10 καλύτερες της Ευρώπης. Η θάλασσα έχει κρυστάλλινα καθαρά νερά (Γαλάζια Σημεία), που συνήθως μέχρι το μεσημέρι είναι νηφάλια (τέλεια για κολύμπι), ενώ αργότερα ξεκινάει σταδιακά να πνέει τοπικός άνεμος τουλάχιστον 4-5 μποφόρ, ιδανικός για windsurfing και kiteboarding. Κατά τη διάρκεια του απογεύματος τα νερά είναι σχεδόν πάντα choppy, ενώ κάθε τόσο δημιουργούνται πελαγίσια κύματα με πιο δυνατό άνεμο.

Στο MILOS λειτουργεί οργανωμένο CLUB το οποίο διαθέτει:

- ΣΧΟΛΗ WINDSURFING με προπονήτη από τη Γ.Γ.Α.
- ΣΧΟΛΗ KITEBOARDING με προπονήτη της Ι.Κ.Ο.
- ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ καθώς και ΦΥΛΑΞΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Ο ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ MILOS ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ (Σεμινάρια κ.λ.π.)

ΤΗΛ. 26450 21332 - Fax. 26450 29453 - 6945 362891 - 6944 235296 - www.milosbeach.gr

Δήμος Καρυάς

Εδώ θα συναντήσετε την όμορφη ορεινή, κεντρική Λευκάδα

Ορεινός και πανέμορφος, ο Δήμος Καρυάς, πνιγμένος στο βαθύ πράσινο που του χάρισε απεριόριστα η φύση και που το φρόντισαν και το διατήρησαν οι φιλόξενοι κάτοικοι του. Έχει υπέροχα **παραδοσιακά πέτρινα σπίτια**, όμορφα στενά σοκάκια και μοναδικές πλατείες με **υπεραιωνόβια πλατάνια**. Οι κάτοικοι καλοσυνάτοι, ευγενικοί και φιλόξενοι, θα κερδίσουν τον επισκέπτη από την πρώτη στιγμή. Οι γυναίκες με τις παραδοσιακές φορεσιές θα ενθουσιαστούν και θα συγκινηθούν στο κάλεσμα για μια φωτογραφία αφού θα τις συναντήσετε με τις τσέντζερες στο κεφάλι να κουβαλούν νερό.

Πανέμορφος ο Δήμος Καρυάς, κερδίζει τον επισκέπτη από την πρώτη στιγμή. Εδώ βρίσκεται και ένα από τα πολλά πέτρινα γεφύρια που υπάρχουν στο Δήμο, το **γεφύρι «Μάρκου»**.

Πέτρινο, παραδοσιακό γεφύρι με καμάρα, κατασκευασμένο από την εποχή της ενετικής κατοχής, πνιγμένο στη βλάστηση. **Υπέροχα**, θαυμάσια σε τέχνη τα παγκοσμίως γνωστά πλέον, **Καρσάνικα κεντήματα** που κεντούν ακόμα και σήμερα οι γυναίκες της Καρυάς. Ο επισκέπτης μπορεί να αγοράσει ή να παραγγείλει κεντήματα στα καταστήματα του χωριού.

Το καλοκαίρι προσφέρει στους ντόπιους αλλά και στους επισκέπτες, πλούσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις με αποκορύφωμα την εκδήλωση αναπαράστασης του **«Χωριάτικου γάμου»** η οποία γίνεται κάθε Αύγουστο.

Υπέροχες, οι γνωστές πλέον σε όλους, **φακές Εγκλουβής** σας περιμένουν να τις γνωρίσετε.

Τηλ. 26450 41800, 41213 - dimoskaryas@yahoo.gr

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΛΕΥΚΑΔΙΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΤΣΕΡΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

στον πεζόδρομο της κεντρικής αγοράς...

- + Τυριά (γαλοτύρι, γραβιέρα σπηλιάς)
- + Γλυκά παραγωγής μας (ταιφιού και κουταλιού, σπειαλιτέ μας το ακτινίδιο)
- + Λευκαδίτικα λικέρ - κρασιά - σουμάδα
- + Μαντολάτο - μάντολες - παστέλι
- + Γνήσιο παραδοσιακό σαλάμι Λευκάδας
- + Βότανα
- + Χειροποίητα Λευκαδίτικα κεντήματα

Ι. ΜΕΛΑ 24 ΛΕΥΚΑΔΑ
ΤΗΛ. 26450 21028

ΟΥΖΕΡΙ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Γολέμη 12-Λευκάδα-Τηλ. 26450 24879 6932 569565

ΚΡΑΣΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Παράδοση από το 1965

Vertzamo

ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

ΑΛΕΞΗΣ ΓΕΡ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ
ΛΥΓΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

ΤΗΛ.: 2645 071268, 2645 024164 • FAX.: 2645 071544

ΖΩΗΣ ΡΟΜΠΟΤΗΣ

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ - ΩΡΟΛΟΓΙΑ

Ι.ΜΕΛΑ53 ΛΕΥΚΑΔΑ ΤΗΛ. 26450 22457

ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΩΝ

ΣΥΒΟΤΑ

ΛΕΥΚΑΤΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΑΓΙΟΦΥΛΛΙ

ΕΓΚΡΕΜΝΟΙ

ΑΜΜΟΥΣΑ

Φιλόξενος κόσμος

Απαράμιλλη
φυσική ομορφιά

Τηλ. Δήμου Απολλωνίων : 26450 31930